

Azərbaycan Tibb Universitetinin
Epidemiologiya və biostatistika kafedrasının
qiyabi doktorantı Məmmədov Famil Möhübbət oğlunun
2024-2025-ci tədris ili ərzində icra etdiyi elmi fəaliyyəti haqqında
Hesabatı

Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi Azərbaycan Tibb Universiteti

Azərbaycan Respublikasında İnsanın İmmunçatışmazlığı Virus (İİV) infeksiyasının epidemioloji aspektləri və epidemioloji nəzarət sisteminin təkmilləşdirilməsi

Elmi rəhbər:

əməkdar elm xadimi,
professor İbadulla Ağayev

İcraçı:

Azərbaycan Tibb Universitetinin doktorantı - Famil Məmmədov

Elmi işin məqsədi

Azərbaycan Respublikasının əhalisi arasında İnsanın İmmunçatışmazlığı Virus (İİV) infeksiyasının epidemioloji nəzarət sisteminin və profilaktik proqramların təkmilləşdirilməsi üçün infeksiyanın epidemioloji aspektlərini qiymətləndirməkdir.

Qarşıya qoyulan vəzifələr

1. *1995-2027-ci illərdə Azərbaycan vətəndaşları arasında cins və yaş qrupları üzrə İİV infeksiyasına yoluxma dinamikasının təhlili.*
2. *Azərbaycanda regionlar üzrə İİV infeksiyasının yayılma arealının və ərazi xüsusiyyətlərinin qiymətləndirməsi.*
3. *Azərbaycan vətəndaşları arasında İİV infeksiyasının yoluxma yolları üzrə təhlilinin aparılması*
4. *İİV infeksiyasına görə risk qrupu hesab edilən şəxslər arasında infeksiyanın yayılma xüsusiyyətlərinin müəyyən edilməsi*
5. *Tədqiqat nəticələri dəyərləndirilərək kompleks profilaktik tədbirlər modelinin tərtib edilməsi*

Elmi yenilik

Azərbaycan vətəndaşları arasında İİV infeksiyasının epidemioloji xüsusiyyətləri heç vaxt təhlil edilmədiyi üçün hər zaman aktual olmuşdur. Əhalinin cinsi, yaşı, yaşayış yeri, yoluxma yolu və risk qruplarından asılı olaraq xəstəliyin yayılma xüsusiyyətləri haqqında məlumatlar toplanacaqdır.

Praktik əhəmiyyət:

Bu tədqiqat infeksiyanın profilaktikası üzrə müasir proqramlar hazırlamağa, habelə əhalinin sağlamlığının qorunmasına və infeksiyadan ölüm hallarının azalmasına xidmət edən müvafiq əksepidemik tədbirlərin tətbiqinə imkan yaradacaqdır.

Tədqiqat işinin mərhələləri

1. 2024-2025-ci tədris ili –mövzuya dair ədəbiyyat mənbələrinin, materialların toplanması
2. 2025-2026-ci tədris ili- mövzuya dair materialların toplanmasının yekunlaşdırılması, əldə olunan materialların statistik təhlili və elmi məqalələrin çap edilməsi. Nəticələrin konfrans, simpoziumlarda təqdim olunması.
3. 2026-2027-ci tədris ili- elmi məqalələrin çap edilməsi, nəticələrin konfrans, simpoziumlarda təqdim olunması və dissertasiya işinin yazılması
4. 2027-2028 ci tədris ili- dissertasiya işinin elmi şuraya təqdim olunması və müdafiəsi.

Dünyada epidemioloji vəziyyət 2024-cü il

OVERCOMING DISRUPTION

Transforming the
AIDS response

iiV-lə yaşayan insanların kumulyativ sayı
40,8 mln.

ART-yə cəlb edilmiş iiV-lə yaşayanların kumulyativ sayı
31,6 mln.

İl ərzində iiV-ə yeni yoluxmaların sayı
1,3 mln.

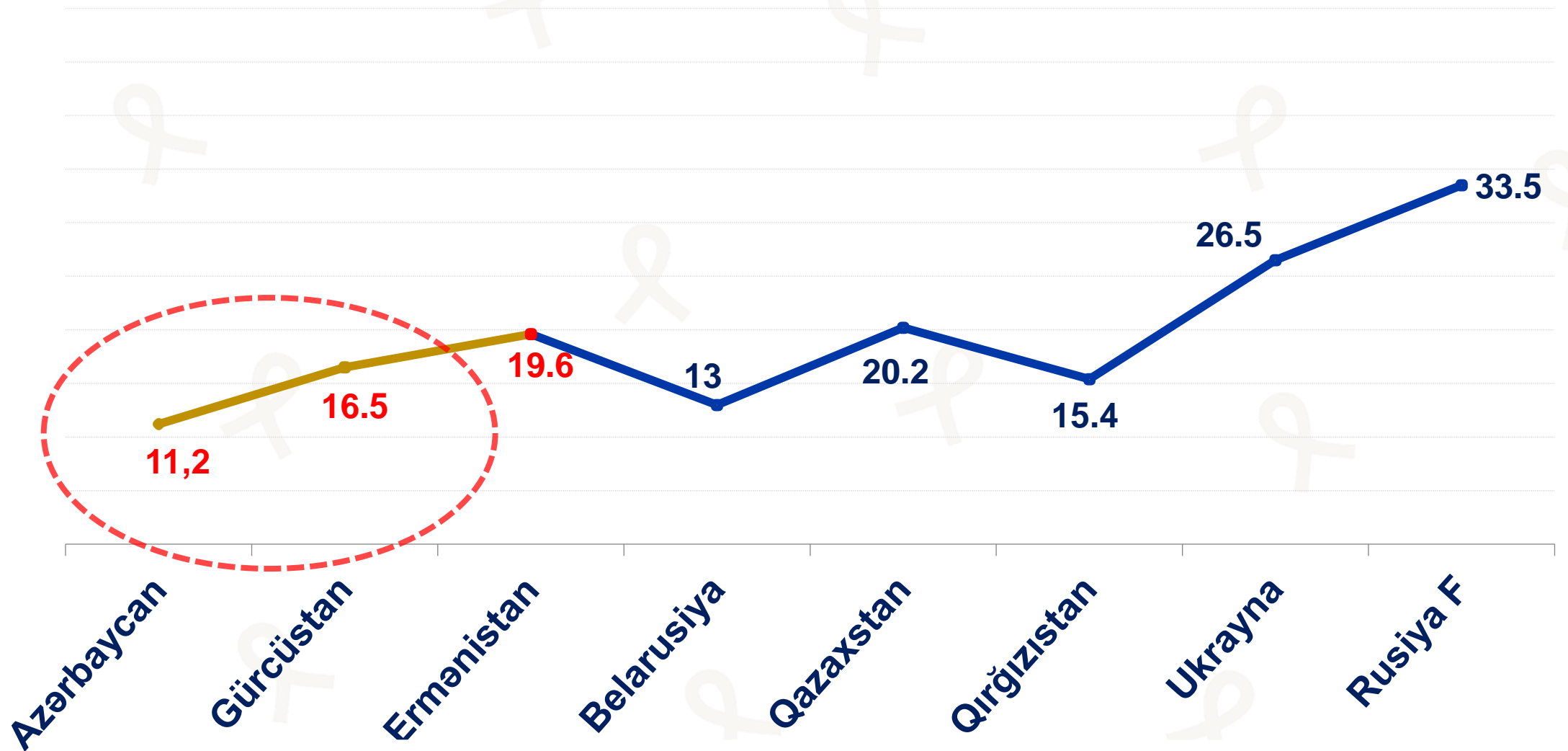

QİÇS-lə əlaqəli xəstəliklərdən vəfat edənlərin kumulyativ sayı
44,1 mln.

[Mənbə:https://www.unaids.org/](https://www.unaids.org/)

Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiya regionunda İİV-ə yoluxmalar

Mənbə: HIV/AIDS surveillance in Europe 2024 (2024 data) (europa.eu)

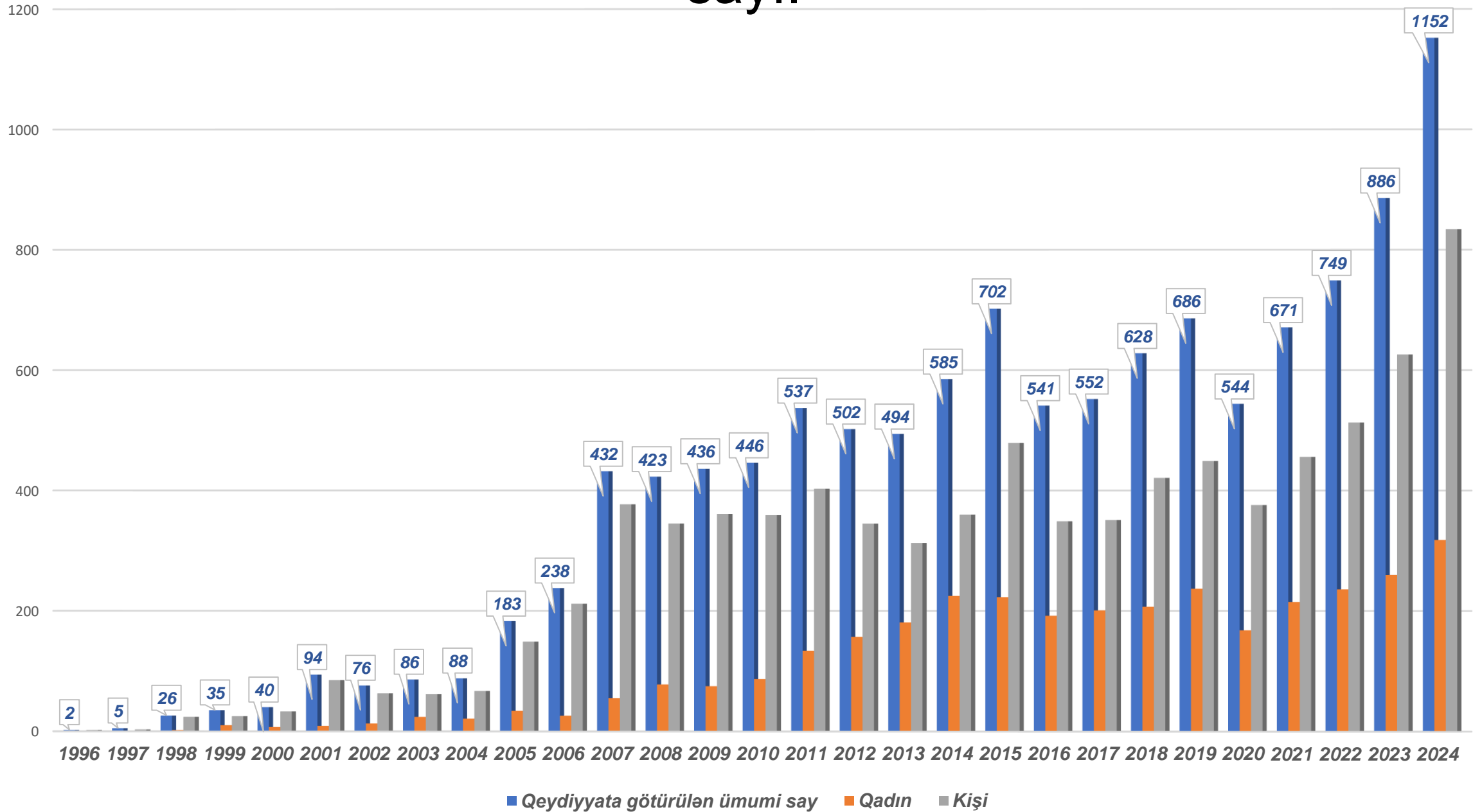
Ölkəmizdə epidemioloji vəziyyət

Qeydiyyatda götürülmüş **13513** nəfərdən **13107 (97,0 %)** nəfəri Azərbaycan vətəndaşıdır.
Vəfat edən vətəndaşların sayı isə **1553** nəfərdir.

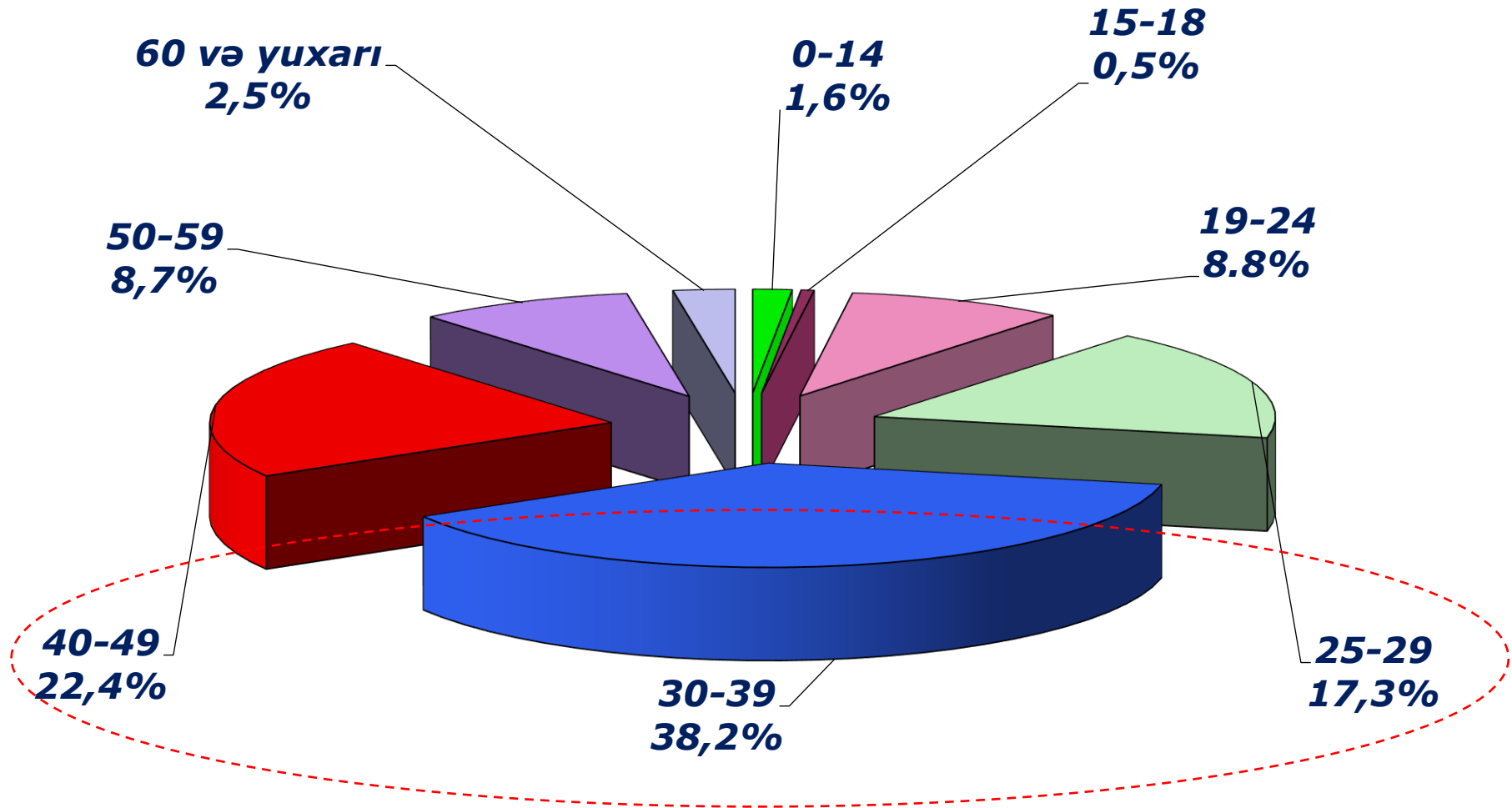
İİV-lə yaşayan insanlar:

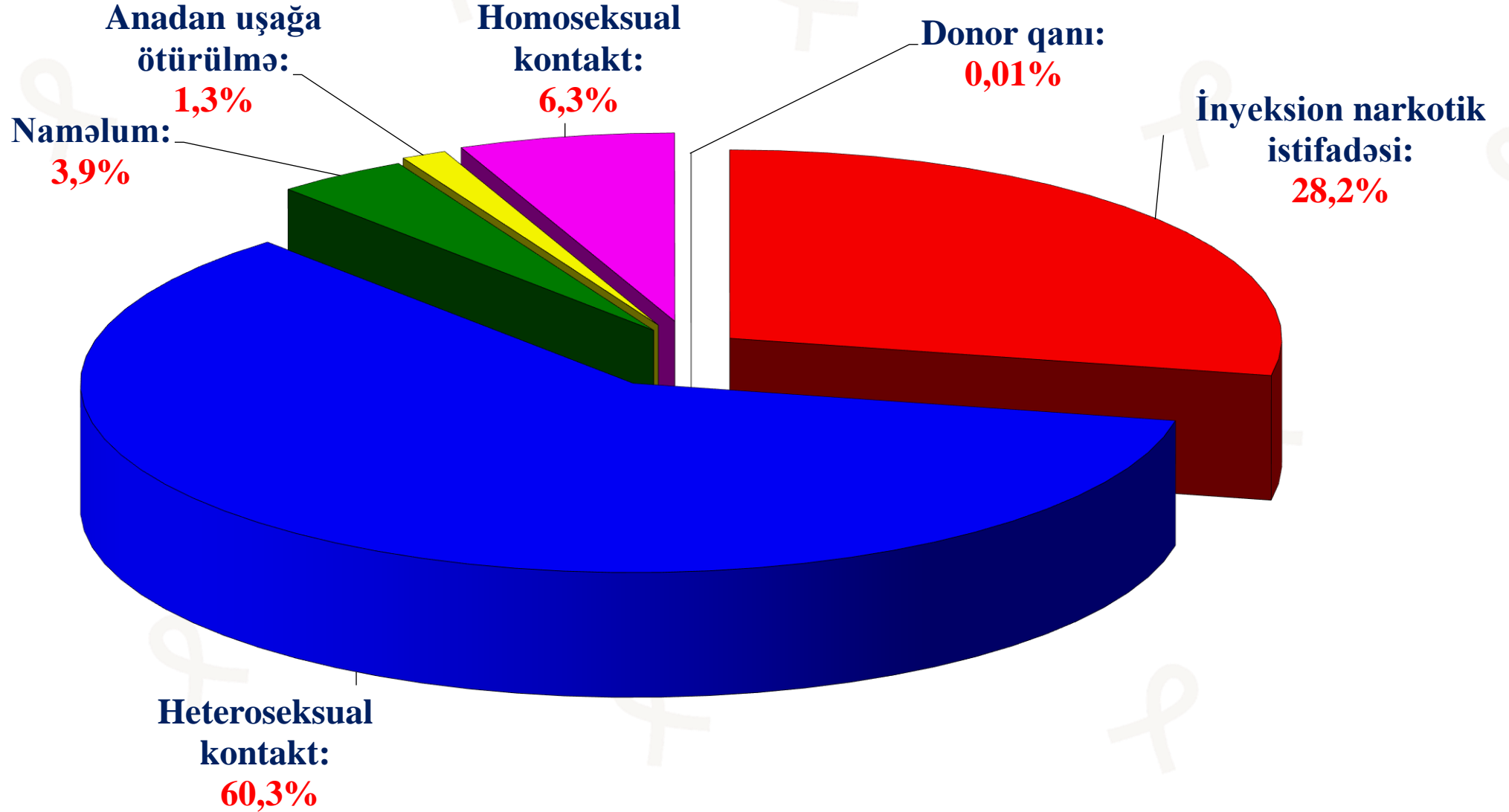
1996-2024-cü illər ərzində aşkarlanmış yeni İV hallarının sayı.

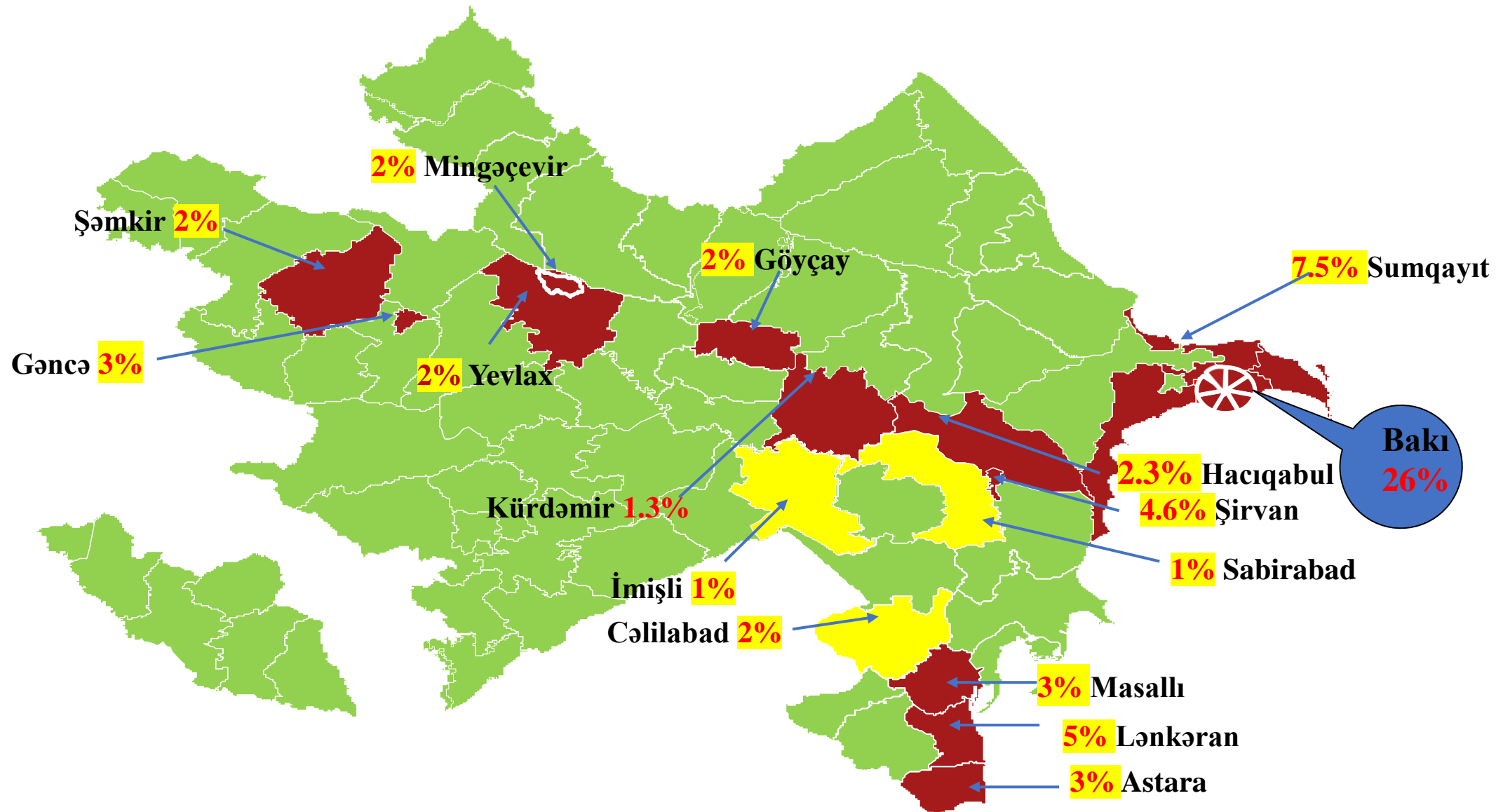
İV-ə yoluxmuş Azərbaycan vətəndaşlarının yaş mənsubiyyəti üzrə tərkibi

İİV-ə yoluxmuş Azərbaycan vətəndaşlarının yoluxma yolları üzrə bölünməsi

İİV infeksiyasının yüksək olduğu ərazilər (%-lə)

2025-ci ildə Dissertasiya işinə aid çap olunmuş tezislər

- 1) Assessment of HIV infection dynamics and epidemiological situation in Azerbaijan over the last decade (ActaCAMU Elmi jurnalı) səh. 1718-1719
- 2) Azərbaycanca son 10 ildə İİV infeksiyasının yayılma dinamikasının və epidemioloji vəziyyətin qiymətləndirilməsi- Əziz Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun 90 illiyinə həsr olunmuş Beynəlxalq Elmi-Praktiki Konqresin Məcmuəsi.

Azərbaycanda İnsanın İmmunçatışmazlığı Virus (İİV) infeksiyasının epidemioloji aspektləri və həyata keçirilən əks-epidemik tədbirlər

Ədəbiyyat:

1. CONSOLIDATED GUIDELINES ON HIV PREVENTION, DIAGNOSIS, TREATMENT AND CARE FOR KEY POPULATIONS (World Health Organization) 2016
extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/246200/9789241511124-eng.pdf
2. Basic epidemiology 2nd edition ▲ R Bonita R Beaglehole T Kjellström WHO -World Health Organization –Chrome
extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/43541/9241547073_eng.pdf
3. 2023 UNAIDS GLOBAL AIDS UPDATE-chrome-
extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://thepath.unaids.org/wp-content/themes/unaids2023/assets/files/2023_report.pdf
4. Epidemiological models for the transmission of HIV/AIDS and relevant coinfections/ chrome-
extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://repositorio-berto.up.pt/bitstream/10216/112232/2/268602.pdf
5. Н.И. Брико, В.И. Покровский - Эпидемиология
6. İ.Ə.Ағайев, Х.Н.Хələfli, F.Ş.Тағйева. Epidemiologiya (Milli rəhbərlik). Dərslik, Bakı, Təbib nəşriyyatı 2022, 720s.
7. İ.Ə.Ағайев, Х.Н.Хələfli, F.Ş.Тағйева. Epidemiologiya. Dərslik, Bakı, 2012, 728s
8. Покровский В.И., Пак С.Г., Брико Н.И. Инфекционные болезни и эпидемиология: М., Москва, 2006, 810с.
9. Зуева Л.П., Яфаев Р.Х. Эпидемиология: Санкт-Петербург, Фолиант, 2006, 716с.
10. 2024 global AIDS report THE URGENCY OF NOW chrome-
extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.unaids.org/sites/default/files/media_asset/2024-unaidsglobal-aids-update_en.pdf
11. **HIV data and statistics** <https://www.who.int/teams/global-hiv-hepatitis-and-stis-programmes/hiv/strategic-information/hiv-data-and-statistics>

Diqqətiniz üçün təşəkkür edirəm.

